

in plaats van een vage, gecompliceerde belastingwetgeving zou er dan sprake moeten zijn van een kenbare, rechtszekerheid biedende en uitvoerbare, belastingwetgeving. De noodzaak en het belang van dergelijke wetgeving blijkt zowel uit de literatuur als uit de meningen uit de rechtspraak. Vooral deze meningen geven aan dat de gecompliceerde en op vage termen gebaseerde belastingwetgeving in de praktijk voor problemen zorgt.

Dat er sprake is van een vage, gecompliceerde belastingwetgeving komt omdat de wetgever er onder meer van uit gaat dat aldus vorm wordt gegeven aan de gewenste rechtvaardigheid bij belastingen. Een eerste eis die aan rechtsregels wordt gesteld, is de eis van algemeenheid. Het recht kan niet voor afzonderlijke gevallen worden opgesteld, maar moet in abstracte, open en vage termen worden aangereikt. Dan kan in de rechtspraak telkens opnieuw vorm worden gegeven aan de inhoud van het begrip rechtvaardigheid. De wetgever zal er dan wel rekening mee moeten houden dat de uitvoering van zo'n wetgeving fiscale deskundigheid vergt van alle bij het proces van belastingheffing en -inning betrokkenen. Daarnaast zal hij er rekening mee moeten houden dat deze deskundigheid, zeker bij belastingbetalers, niet altijd voorhanden is. Dit laatste blijkt niet alleen uit de literatuur en de berichtgeving van de belastingdienst, maar ook uit de enquête.

Bij een vage, gecompliceerde belastingwetgeving past de verwachting dat het fiscale rechtsbeschermingssysteem, met name de fiscale rechter, zo nodig eraan bijdraagt dat de belangen van het individu worden gerespecteerd. Zowel uit de literatuur als uit de enquête blijkt dat het individu niet altijd gebruik kan maken van zijn rechten, vanwege de onzekerheid van de enig juiste rechtsinterpretatie en de kosten en tijdsduur van een procedure. Van de fiscale rechter kan bovendien nauwelijks verwacht worden dat hij rekening houdt met de ongelijkwaardigheid van procespartijen, gezien zijn rol van onafhankelijk en onpartijdig procesbegeleider.

In dit onderzoek heb ik willen aantonen dat, indien het individu feitelijk wil toekomen aan rechtvaardige belastingen, hij in vele gevallen aangewezen is op een goede relatie met de belastingambtenaar die zijn fiscale zaken controleert. Een goede relatie belastingambtenaar - belastingbetaler voert mijns inziens verder dan een relatie zonder ambtelijke willekeur. Daaronder versta ik een relatie die zoveel mogelijk is ontdaan van wantrouwen en tegenstellingen. Samenwerking en overleg moeten daarvoor in de plaats komen. De belastingambtenaar kan hierdoor inzicht krijgen in de persoonlijke en maatschappelijke omstandigheden van de mens achter de belastingbetaler. Indien blijkt dat deze, ten gevolge van een gebrek aan fiscale deskundigheid, zijn fiscale en administratieve verplichtingen niet correct kan uitvoeren, dan kan de belastingambtenaar zo nodig assistentie verlenen. Anderzijds krijgt de belastingbetaler door samenwerking en overleg tevens een idee van de mens achter de belastingambtenaar. Ook de belastingambtenaar kent zijn beperkingen, in die zin dat het niet altijd gemakkelijk is om zowel aandacht te schenken aan de belastingbetaler als oog te hebben voor de doelmatigheid van belastingen.

Beide partijen zouden via een dialoog meer inzicht moeten krijgen in elkaars problemen bij de uitvoering van de belastingwetgeving. Dit kan ertoe bijdragen dat er meer begrip